

Sygn. akt V KK 49/12

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSA del. do SN Andrzej Stępka

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **Aleksandra K.**

skazanego z art. 256 § 1 k.k. z 1969 r.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 24 maja 2012 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 5 października 1982 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i umarza postępowanie,

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 5 października 1982 r., skazał Aleksandra K. za czyn z art. 256 § 1 k.k. z 1969 r. (dalej – d.k.k.) na karę roku pozbawienia wolności. Oskarżony urodził się w dniu 19 lutego 1966 r. w L., zaś czynu dopuścił się w dniu 4 marca 1982 r., czyli po ukończeniu 16 lat, lecz przed osiągnięciem 17 roku życia, i w czasie pobytu w zakładzie poprawczym (sprawa Sądu Rejonowego w G. o odtworzenie zniszczonych akt).

Kasację od tego wyroku na korzyść skazanego złożył Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa materialnego, tj. art. 9 § 1 Kodeksu karnego z 1969 r. (dalej: d.k.k.), polegające na zastosowaniu do oskarżonego zasad odpowiedzialności przewidzianych w Kodeksie karnym i wydanie wobec niego wyroku skazującego za nie wymieniony w art. 9 § 2 d.k.k. czyn z art. 256 § 1 d.k.k., mimo, że w chwili popełnienia tego czynu nie miał on ukończonych 17 lat”.

Autor kasacji w konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania Wydziałowi Rodzinnemu i Nieletnich Sądu Rejonowego w G.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut kasacji oraz zasadniczy jej wniosek są oczywiście zasadne i w całości zasługują na uwzględnienie, przeto możliwe było wyrokowanie na posiedzeniu (art. 535 § 5 k.p.k.). Końcowy niezasadny wniosek nie wyklucza bowiem takiej oceny.

Aleksander K. nie tylko w chwili popełnienia czynu, ale również w czasie wyrokowania nie miał 17 lat. Zaś w myśl art. 9 § 1 d.k.k. na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiadać mógł tylko ten, kto dopuścił się czynu zabronionego po ukończeniu 17 lat. Zarzucony i przypisany czyn nie należał do katalogu czynów wymienionych w art. 9 § 2 d.k.k., dopuszczającym możliwość odpowiedzialności na zasadach kodeksowych osób, które czyny z tego katalogu popełniły po ukończeniu 16 lat. Zatem A. K. powinien odpowiadać za czyn z art. 256 § 1 d.k.k. na zasadach określonych w art. 78 k.k. z 1932 r. zgodnie z dyspozycją art. 1 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 grudnia 1969 r. o utrzymaniu w mocy na okres przejściowy niektórych dotychczasowych przepisów prawa karnego (Dz. U. Nr 37, poz. 311). Przepis art. 78 k.k. z 1932 r. stanowił, że jeżeli wychowaniec zakładu poprawczego, nie mający 17 lat, popełnił czyn zabroniony pod groźbą kary, zarząd zakładu załatwia sprawę w drodze

dyscyplinarnej. Oprócz oczywistego uchybienia art. 9 § 1 d.k.k. doszło więc również do rażącego naruszenia wyżej wymienionego przepisu.

Te rażące uchybienia miały oczywisty wpływ na treść zaskarżonego wyroku, który musiał więc na podstawie art. 537§1 kpk zostać uchylony.

Nie jest natomiast trafny wniosek następczy o przekazanie sprawy Wydziałowi Rodzinnemu i Nieletnich Sądu Rejonowego w G. Stosownie do dyspozycji art. 91 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (dalej – u.p.n.), która weszła w życie w dniu 13 maja 1983 r. (kiedy to utraciła moc wyżej wskazana ustawa z 22.XII.1969 r., a z nią art. 78 k.k. z 1932 r.), z braku podstaw do rozpoznania sprawy przez sąd właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego, fakt popełnienia przez wychowanka zakładu poprawczego czynu karalnego przed ukończeniem lat 17 stwierdza postanowieniem sąd rodzinny na podstawie wyników postępowania wyjaśniającego. W myśl art. 15 u.p.n. w zw. z art. 1 § 1 pkt 2 u.p.n. właściwy do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, określonego w dziale III rozdziale 3 u.p.n. byłby sąd rodzinny, ale zgodnie z art. 14 u.p.n. jest on obowiązany stosować przepisy m.in. części ogólnej Kodeksu karnego. Do czynów karalnych stosuje się więc m.in. przepisy o przedawnieniu karalności tych czynów. Przedawnienie karalności czynu z art. 242 k.k., będącego odpowiednikiem art. 256 § 1 d.k.k., wynosi 5 lat (art. 101 § 1 pkt 4 k.k.), a wobec wszczęcia w tym czasie postępowania przeciwko osobie – 10 lat (art. 102 k.k.). Sędzia rodzinny uprawniony byłby zatem jedynie do odmowy wszczęcia postępowania wyjaśniającego stosując odpowiednio art. 21 § 2 u.p.n. Wykluczone, jako również bezprzedmiotowe, byłoby postąpienie w myśl art. 91 § 1 zd. ostatnie u.p.n.

W świetle zaistniałej sytuacji procesowej należało więc, po uchyleniu oskarżonego wyroku, na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. umorzyć postępowanie.

